

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Projekta numurs: 8.3.2.1/16/I/002

Nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana izglītojamo talantu attīstībai

Politikas un tiesību 17. olimpiāde

1. jautājums	1 punkts
Kura ES institūcija ES vārdā ved sarunas par starptautiskām vienošanām? <ul style="list-style-type: none"><li>• Eiropas Komisija</li><li>• Eiropas Parlaments</li><li>• Eiropadome</li><li>• Eiropas Savienības Padome</li></ul>	
2. jautājums	1 punkts
Kāda ir Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā galvenā funkcija? <ul style="list-style-type: none"><li>• ES politiku ieviešanas Latvijā pārraudzība</li><li>• Valsts ārējo attiecību vadīšana ar valstīm, kas nav ES dalībvalstis</li><li>• Latvijas pārstāvniecība Eiropas Komisijā</li><li>• Atbalsta nodrošinājums Eiropas Komisijas saziņai ar valsts institūcijām, iedzīvotājiem, dažādu nozaru organizācijām, pilsonisko sabiedrību un plašsaziņas līdzekļiem</li></ul>	
3. jautājums	1 punkts
<i>Ņemiet vērā, ka konkrēti šajā jautājumā (kur iespējamās vairākas izvēles) par nepareizām izvēlēm tiks samazināti punkti.</i> Kurai ES institūcijai ir likumdevēja tiesības? Ja tās ir vairākām (kopīgas), lūdzu atzīmējiet visas atbilstošās. <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Eiropas Komisija</li><li><input type="checkbox"/> Eiropas Parlaments</li><li><input type="checkbox"/> Eiropadome</li><li><input type="checkbox"/> Eiropas Savienības Padome</li></ul>	
4. jautājums	1 punkts
Kurā gadā Latvija ieviesa eiro? <ul style="list-style-type: none"><li>• 2004. gadā</li><li>• 2014. gadā</li><li>• 2008. gadā</li><li>• 2011. gadā</li></ul>	
5. jautājums	1 punkts
Mums visiem ir pazīstams simbols "CE", kurš ir nepieciešams visām precēm, kuras ievestas ES dalībvalstu tirgū. Paziņotā struktūra ir organizācija, ko ES dalībvalsts (vai citas valstis saskaņā ar īpašiem nolīgumiem) norīkojusi novērtēt konkrētu produktu atbilstību pirms laišanas tirgū. Kad šāda novērtēšana ir veikta un produktam ir piešķirts attiecīgā tipa sertifikāts, tad dalībvalsts vienu ES institūciju informēs, ka šis produkts atbilst prasībām. Šī ES institūcija ir: <ul style="list-style-type: none"><li>• Eiropas Parlaments</li><li>• Eiropas Komisija</li><li>• Eiropadome</li><li>• Eiropas Savienības Padome</li></ul>	
6. jautājums	1 punkts
Kāds ir viens no galvenajiem ieguvumiem, ko Latvija ieguva pēc iestāšanās Eiropas Savienībā? <ul style="list-style-type: none"><li>• Palielināta NATO militārā klātbūtne un drošības garantijas</li><li>• Pilnīga suverenitāte pār tās valūtu un monetāro politiku</li><li>• Uzlabota piekļuve lielākam tirgum tirdzniecības un ekonomikas izaugsmei</li><li>• Iegūts kopējais regulējošais mehānisms ekonomisko un politisko satricinājumu novēršanai</li></ul>	

7. jautājums Pamatojoties uz 2022. gada marta Eiropadomē panākto līderu vienošanos, maijā Eiropas Komisija prezentēja paplašināto REPowerEU plānu. Kādu (kuras jomas), jau iepriekš iesākto drošības politikas virzienu turpina plāns?	1 punkts
	<i>Ieraksti atbildi</i>
8. jautājums Latvijas ievēlamo Eiropas Parlamenta deputātu skaits 2024. gada EP vēlēšanās būs	0,5 punkti
	<i>Ieraksti atbildi</i>
9. jautājums Latvijas ievēlamo Eiropas Parlamenta deputātu skaits pēdējās EP vēlēšanās bija	0,5 punkti
	<i>Ieraksti atbildi</i>

Lūdzu uzrakstiet skaidrojuma atbilstošu jēdzienu (jēdzienu jāraksta nominatīvā, vienskaitlī, bez gramatiskām kļūdām). <i>Par katru jēdzienu tiek piešķirti 2 punkti.</i>	
10.	Lēmumu pieņemšana, visām dalībvalstīm panākot vienošanos vairākās politikas jomās, ko dalībvalstis uzskata par svarīgām, panākot situāciju, kad vairs netiek izteikti iebildumi. <i>Ieraksti atbildi:</i>
11.	Individuāli piemērojami vai vispārpiemērojami lēmumi. Tie bieži ir administratīva vai tehniska rakstura, var būt dažāda veida, piemēram, individuāli finansēšanas lēmumi, lēmumi par atļauju laist tirgū konkrētus produktus vai ES tiesību aktos noteikto sertifikātu paraugi. Tos pieņem visdažādākajās jomās, piemēram, izdevumu programmu, vides un veselības aizsardzības un nodokļu jomā. <i>Ieraksti atbildi:</i>
12.	Lēmumi, kas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) pieņemti saskaņā ar parastu vai īpašu likumdošanas procedūru. <i>Ieraksti atbildi:</i>
13.	Kompetenču sadalīšana ar mērķi, nodrošināt lēmumu pieņemšanas procesa saikni ar iedzīvotājiem tuvāko varas institūciju. Eiropas Savienības pasākumi ir jāveic tikai tad, ja tie ir efektīvāki par valsts vai reģiona pasākumiem. <i>Ieraksti atbildi:</i>
14.	Visi pielietotie līdzekļi ir atbilstoši un samērīgi izvirzītajam mērķim. Eiropas Savienībā tiesībās lietots, lai pamatotu kopējo dažādās nacionālajās sistēmās un atzīto starptautiskajās tiesībās. <i>Ieraksti atbildi:</i>
15.	Daudzpusēja sadarbība, lai aizstāvētu noteikumus un tiesībās balstītu starptautisko sistēmu, saglabātu globālo drošību, stabilitāti un paredzamību. <i>Ieraksti atbildi:</i>
16.	Prakse, kad tiešsaistes klientiem tiek liegta piekļuve produktiem vai pakalpojumiem, ko piedāvā tīmekļa vietnē, kas atrodas citā valstī, un tiek liegta iespēja iegādāties šādus produktus vai pakalpojumus. <i>Ieraksti atbildi:</i>

17. jautājums. Jautājuma kopējais punktu skaits ir 4 punkti (katra atbilde ir 0.2 punkti), punktus piešķirs tikai par tiem datumiem, kur datumam precīzi atbildīs notikums.

Minētajiem datumiem piekārtojiet Eiropas Savienības un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vēstures notikumus (ailē pa labi no datuma ierakstiet notikuma numuru).

1949. g. 4. aprīlis		Grieķija kļūst par dalībvalsti
1949. g. 5. maijs		Apvienotā Karaliste izstājas no ES
1951. g. 18. aprīlis		Eiropas Savienībā iestājas vēl trīs valstis: Austrija, Somija un Zviedrija.
1957. g. 25. marts		Stājas spēkā Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu
1965. g. 8. aprīlis		Eiropas Ogļu un tērauda kopienas līgums starp Vāciju, Franciju, Itāliju, Nīderlandi, Beļģiju un Luksemburgu
1973. g. 1. janvāris		“Apvienošanās līgums” – par Eiropas Ogļu un tērauda kopienas, EEK, EURATOM vienotu administratīvo struktūru
1979. g. jūnijs		Apvienotā Karaliste nobalso par izstāšanos no ES
1981. g. 1. janvāris		Latvija pievienojas Eirozonai
1986. g. 1. janvāris		ES pievienojas Čehija, Kipra, Igaunija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Slovēnija, Slovākija
1992. g. 7. februāris		Paraksta Nicas līgumu, kura mērķis ir reformēt ES iestādes, lai 25 dalībvalstu sastāvs varētu funkcionēt efektīvāk
1994. g. 1. janvāris		Eiropas Padomes izveide
1995. g. 1. janvāris		Māstrihtas līgums, kurš paredz Eiropas Savienības izveidi
2001. g. 26. februāris		27 dalībvalstis paraksta Lisabonas līgumu
2004. g. 1. maijs		Pievienojas Horvātija
2007. g. 13. decembris		Notiek pirmās tiešās Eiropas Parlamenta vēlēšanas
2013. g. 1. jūlijs		Parīzes nolīgums par klimata pārmaiņām
2014. g. 1. janvāris		NATO izveide
2015. g. 12. decembris		Dānija, Īrija un Apvienotā Karaliste oficiāli pievienojas Eiropas Kopienai
2016. g. 23. jūnijs		Romas līgumi izveidojot Eiropas Ekonomikas kopiena (EEK) un Eiropas Atomenerģijas kopiena (Euratom)
2020. g. 31. janvāris		Pievienojas jaunas dalībvalstis: Spānija un Portugāle

18. jautājums.

2 punkti kopā

Tabulā redzamas vairākas starptautiskas struktūras un to dalībvalstis. Lūdzu izvēlieties katrai kolonnai atbilstošo nosaukumu. Jāņem vērā, ka dalījums var būt aptuvenš (daļa no statusiem izriet no sarežģītām vienošanās struktūrām, nevis viena tieša līguma; atsevišķi specgadījumi, piemēram, Gibraltārs un Ziemeļīrija, nav valstu sarakstā).

EBTA – Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija

Eirozona

EEZ – Eiropas Ekonomikas zona

ES – Eiropas Savienība

ES MS – Eiropas Savienības Muitas Savienība (*ērtībai, realitātē šādu saīsinājumu nelieto*)

Šengena – Šengenas zona

<i>Ierakstiet kolonnas nosaukumu →</i>						
Austrija	✓	✓	✓	✓		✓
Beļģija	✓	✓	✓	✓		✓
Bulgārija		✓	✓	✓		
Čehijas Republika		✓	✓	✓		✓
Dānija		✓	✓	✓		✓
Francija	✓	✓	✓	✓		✓
Grieķija	✓	✓	✓	✓		✓
Horvātija	✓	✓	✓	✓		✓
Igaunija	✓	✓	✓	✓		✓
Īrija	✓	✓	✓	✓		
Islande				✓	✓	✓
Itālija	✓	✓	✓	✓		✓
Kipra	✓	✓	✓	✓		
Latvija	✓	✓	✓	✓		✓
Lietuva	✓	✓	✓	✓		✓
Lihtenšteina				✓	✓	✓
Luksemburga	✓	✓	✓	✓		✓
Malta	✓	✓	✓	✓		✓
Nīderlande	✓	✓	✓	✓		✓
Norvēģija				✓	✓	✓
Polija		✓	✓	✓		✓
Portugāle	✓	✓	✓	✓		✓
Rumānija		✓	✓	✓		
Slovākija	✓	✓	✓	✓		✓
Slovēnija	✓	✓	✓	✓		✓
Somija	✓	✓	✓	✓		✓
Spānija	✓	✓	✓	✓		✓
Šveice					✓	✓
Turcija			✓			✓
Ungārija		✓	✓	✓		✓
Vācija	✓	✓	✓	✓		✓
Zviedrija		✓	✓	✓		✓

19. jautājums

1 punkts

Spēja ietekmēt, kontrolēt vai vadīt citu uzvedību.

*Ieraksti atbildi*

20. jautājums

1 punkts

Valsts varas augstākās institūcijas apstiprināts vispārējs un obligāts noteikums (tiesību norma), kas regulē sabiedriskās attiecības kādā nozarē.

*Ieraksti atbildi*

21. jautājums

1 punkts

Valsts augstākā vara savās iekšējās lietās, neatkarība no citām valstīm starptautiskajās attiecībās un brīvība no jebkuriem ārējiem spēkiem.

*Ieraksti atbildi*

<p>22. jautājums</p> <p>Ārlietu ministra ikgadējo ziņojumu par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un ES jautājumos Ārlietu ministrs ikgadus prezentē</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prezidentam</li> <li>• Saeimai</li> <li>• Ministru Kabinetam</li> <li>• Masu medijiem un nevalstiskajām organizācijām</li> <li>• Eiropas Parlamentam</li> <li>• NATO dalībvalstu Ārlietu ministru padomei</li> </ul>	1 punkts
<p>23. jautājums</p> <p><i>Nemiet vērā, ka konkrēti šajā jautājumā (kur iespējamās vairākas izvēles) par nepareizām izvēlēm tiks samazināti punkti.</i></p> <p>Pašvaldību raksturo (atlasiet visu atbilstošo):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Vietējo iedzīvotāju vēlētā lēmēj institūcija – dome</li> <li><input type="checkbox"/> Pašvaldību Savienības iecelts vadītājs</li> <li><input type="checkbox"/> Iedzīvotāji</li> <li><input type="checkbox"/> Ministrijas iecelts vadītājs</li> <li><input type="checkbox"/> Māju, dzīvokļu skaits</li> <li><input type="checkbox"/> Domes ievēlēts vadītājs</li> <li><input type="checkbox"/> Noteikta teritorija</li> <li><input type="checkbox"/> Savs patstāvīgs novada budžets</li> <li><input type="checkbox"/> Izpildvaras ieceltas amatpersonas</li> </ul>	1 punkts
<p>24. jautājums</p> <p>Starpnozaru organizācijas, citas sociāli profesionālās grupas, kuras pārstāv ar nozarēm saistītas darba ņēmēju un darba devēju intereses.</p>	1 punkts
<p>25. jautājums</p> <p>Integrācija ir process, kurā, parasti, mazākuma grupa vai mazāk prestižā sabiedrības daļa pārņem vairākuma grupas vai vairāk prestižās sabiedrības daļas vai vadošās kultūras vērtības, paradumus un valodu, vienlaikus nesaglabājot savu kultūru, savu grupas identitāti, savas vērtības. <i>Šis apgalvojums ir:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Patiess</li> <li>• Aplams</li> </ul>	1 punkts
<p>26. jautājums</p> <p>Kura institūcija ir pilnvarota izvērtēt:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• likumu atbilstību Satversmei;</li> <li>• Latvijas parakstīto vai noslēgto starptautisko līgumu (arī līdz attiecīgo līgumu apstiprināšanai Saeimā) atbilstību Satversmei;</li> <li>• citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem);</li> <li>• citu Saeimas, Ministru kabineta, Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja un Ministru prezidenta aktu, izņemot administratīvos aktus, atbilstību likumam;</li> <li>• tāda rīkojuma atbilstību likumam, ar kuru Ministru kabineta pilnvarotais ministrs ir apturējis pašvaldības domes (padomes) pieņemto lēmumu;</li> <li>• Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.</li> </ul> <p><i>Ieraksti atbildi:</i></p>	1 punkts
<p>27. jautājums</p> <p>Saeimas spikeris ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Saeimas priekšsēdētājs</li> <li>• Parlamentārietis</li> <li>• Parlamenta sekretārs</li> <li>• Deputāts, kas sarunājas</li> <li>• Runātājs</li> </ul>	1 punkts

28. jautājums	<i>1 punkts</i>
Kurš no šiem vislabāk raksturo tiesību un mediju attiecības Latvijā?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Plašsaziņas līdzekļi darbojas neatkarīgi no tiesību aktiem, bez būtiskiem juridiskiem ierobežojumiem</li> <li>• Plašsaziņas līdzekļi Latvijā ir pakļauti stingrai valdības kontrolei un cenzūrai</li> <li>• Ir likumi un noteikumi, kas regulē plašsaziņas līdzekļu praksi, lai līdzsvarotu vārda brīvību un atbildīgu žurnālistiku</li> <li>• Tiesiskais regulējums Latvijā attiecas tikai uz tradicionālajiem medijiem, savukārt tiešsaistes un sociālie mediji paliek neregulēti</li> </ul>	
29. jautājums	<i>1 punkts</i>
Kādu lomu Latvijas diplomātijas vēsturē ieņēma «Baltijas ceļš»?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tas bija tirdzniecības līgums, kas 90. gados veicināja Latvijas ekonomiku caur sadarbību ar Lietuvu un Igauniju</li> <li>• Tas bija nozīmīgs simbolisks nevalstisko organizāciju kopējs pasākums, kas notika Latvijas neatkarības cīņu laikā</li> <li>• Tā bija pirmā kopējā darbība, ko Latvijas sabiedrība veica ar kaimiņvalstīm, lai uzlabotu reģionālo drošību</li> <li>• Tas bija miermīlīgs protests, kas simbolizēja Baltijas vienotību un neatkarības centienus</li> </ul>	

Latvijas prioritārie jautājumi ES darbā katru gadu tiek atspoguļoti ārlietu ministra ikgadējā ārpolitikas ziņojumā. Kuras no minētajām prioritātēm bija iekļautas 2022. gada ziņojumā kā nākamā 2023. gada prioritātes?	
	<i>0,5 punkti par katru</i>
30. Visaptveroša atbalsta sniegšana Ukrainai.	“X” ja bija
31. Eiropas Savienības kandidātvalsts statusa piešķiršanas veicināšana Ukrainai.	
32. Eiropas Savienības militāro spēju stiprināšana.	
33. Nelegālās migrācijas ierobežošana uz Latvijas robežas.	
34. Divpusējo, reģionālo un starptautisko pretpasākumu ieviešana pret Krieviju.	
35. Latvijas un reģiona drošības stiprināšana, NATO adaptācijas veicināšana jaunajiem apstākļiem.	
36. Eiropas Savienības noturības spēju stiprināšana.	

37. jautājums	<i>1 punkts</i>
Lietuvas galvaspilsētā Viļņā 2023. gada vasarā notika NATO samits. Pirms tā publiskajā telpā parādījās informācija, ka:	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sākta izmeklēšana par informācijas noplūdi</li> <li>• Veikti īpaši drošības pasākumi, jo noticis terorakts</li> <li>• Turcija apstiprinājusi Ukrainas dalību NATO</li> <li>• Jāveido īpaši aizsardzības pasākumi pret mākslīgo intelektu</li> </ul>	
38. jautājums	<i>1 punkts</i>
Ko nozīmē saīsinājums NATO?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ziemeļatlantijas līguma organizācija</li> <li>• Neatkarīgo Atlantijas tautu organizācija</li> <li>• Ziemeļatlantijas tautu savienība</li> <li>• Noteicošo Attīstīto tautu organizācija</li> </ul>	

39. jautājums	<i>1 punkts</i>
Kurš no NATO līguma pantiem nosaka kolektīvās aizsardzības principu?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pirmais pants</li> <li>• Trešais pants</li> <li>• Nav šāda panta</li> <li>• Piektais pants</li> <li>• Septītais pants</li> </ul>	

Starptautiskās drošības jautājumi un transatlantiskās attiecības kopš Krievijas agresijas Ukrainā piedzīvo būtiskas pārmaiņas. Šajā sakarā 2022. gadā īpaši svarīgi bija NATO Madrides samita lēmumi. Ko tie paredzēja Latvijai:	
	<i>0,5 punkti par katru</i>
40. Uzdot Latvijai ieviest valsts aizsardzības dienestu.	“X” ja patiess
41. Latvijā izvietotās NATO kaujas grupas palielināšanu līdz brigādes līmenim.	
42. Lēmumu par jaunu reģionālo aizsardzības plānu izstrādi Baltijas valstīm, to starpā arī Latvijai.	
43. Uzdot izstrādāt Nacionālās drošības koncepciju.	
44. Attīstīt jaunus militārās industrijas un infrastruktūras uzņēmumus līdz nākamajam samitam.	

45. jautājums. Izsvītro nepatiesos: *2 punkti*

Likums stājas spēkā (nākamajā dienā/piektajā darba dienā/četrpadsmitajā dienā/trīsdesmitajā dienā) pēc tā publicēšanas (Latvijas Republikas Parlamenta oficiālajā mājas lapā/Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”/trīs lielākajos Latvijas laikrakstos), ja likumā nav noteikts cits termiņš. Likuma spēkā stāšanās termiņu sāk skaitīt ar (nākamo dienu/nākamo darba dienu/nākamo Saeimas darba dienu) pēc tā publicēšanas.

46. jautājums. *2 punkti*

Norādi nacionālo tiesiskos aktu pozīciju atbilstoši juridiskajai hierarhijai. Hierarhiski augstākajam norādi "1", ja vairākiem vienāds spēks – lieto vienādus skaitļus.

Pašvaldību saistošie noteikumi	1 / 2 / 3 / 4
Ministru kabineta noteikumi	1 / 2 / 3 / 4
Latvijas Republikas Satversme	1 / 2 / 3 / 4
Likumi	1 / 2 / 3 / 4
Latvijas Bankas, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas noteikumi	1 / 2 / 3 / 4

47. jautājums *0,5 punkti*

Starptautisko tiesību normas neatkarīgi no to avota piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Ja konstatē pretrunu starp starptautisko tiesību normu un tāda paša juridiskā spēka Latvijas tiesību normu, piemēro:

- Latvijas tiesību normu
- starptautisko tiesību normu

48. jautājums *0,5 punkti*

Eiropas Savienības tiesību normas piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas, institūcijām un tiesām jāņem vērā arī:

- nacionālā līmenī iedibināta judikatūra
- Eiropas Savienības Tiesas judikatūra

49. jautājums *0,5 punkti*

Kura no uzskaitītajām institūcijām ir atbildīga par jaunu ES tiesību aktu ierosināšanu?

- Eiropas Padome
- Eiropas Parlaments
- Eiropas Komisija
- ES Padome
- dalībvalstu tieslietu ministru padome

50. jautājums

1 punkts

*Nemiet vērā, ka konkrēti šajā jautājumā (kur iespējamās vairākas izvēles) par nepareizām izvēlēm tiks samazināti punkti. Atzīmējiet to, kas neiederas!*

Galvenie Eiropas Savienības tiesību aktu veidi:

- līgumi
- direktīvas
- regulas
- lēmumi
- deklarācijas

ES līgumos izklāstītos mērķus sasniedz ar dažādu tiesību aktu palīdzību. Daži no šiem aktiem ir juridiski saistoši, bet citi ne. Daži attiecas uz visu ES, bet citi tikai uz konkrētām dalībvalstīm. Lūdzu uzrakstiet skaidrojuma atbilstošu jēdzienu (jēdzienu jāraksta nominatīvā, vienskaitlī, bez gramatiskām kļūdām). *Par katru jēdzienu tiek piešķirti 2 punkti.*

51.	A ir instruments, kas ļauj iestādēm izteikt savu viedokli, neuzliekot nekādus juridiskus pienākumus tā adresātam. A var sniegt galvenās ES iestādes (Komisija, Padome, Parlaments), kā arī Reģionu komiteja un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja. Komitejas tiesību akta izstrādes laikā sniedz A, kas atspoguļo to reģionālo, ekonomisko vai sociālo skatījumu. Piemēram, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja sagatavoja A par Komisijas nākamās paaudzes stratēģiju mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. A ir
	<i>Ieraksti atbildi:</i>
52.	B ir tiesību akts, kas nosaka mērķus, kuri jāsasniedz ES valstīm. Tomēr šo mērķu īstenošana ir dalībvalstu ziņā – katra no tām izstrādā savus tiesību aktus. Piemēram, ES vienreizlietojamo plastmasas izstrādājumu B paredz samazināt konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmi uz vidi, samazinot vai pat aizliedzot šādu vienreizējai lietošanai paredzētu izstrādājumu (piemēram, šķīvju, salmiņu un dzērienu glāžu) izmantošanu. B ir
	<i>Ieraksti atbildi:</i>
53.	C nav juridiski saistošs. Piemēram, kad Komisija nāca klajā ar C par to, ka ES valstu mediju pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu uzlabot to piederības pārredzamību un aizsargāt redakcionālo neatkarību, šim dokumentam nebija juridisku sekas. C ļauj ES iestādēm darīt zināmu savu viedokli un ierosināt rīcības virzienu, nenosakot nekādus juridiskus pienākumus tiem, kam tas adresēts. C ir
	<i>Ieraksti atbildi:</i>
54.	D ir saistošs tiem, kuriem tas adresēts (piem., ES dalībvalstij vai uzņēmumam), un tieši piemērojams. Piemēram, Padome pieņēma D par eiro ieviešanu Horvātijā 2023. gada 1. janvārī. Šis D attiecas tikai uz šo konkrēto valsti. D ir
	<i>Ieraksti atbildi:</i>
55.	E ir juridiski saistošs tiesību akts. E ir jāpiemēro pilnībā un visās ES dalībvalstīs. Piemēram, 2022. gadā, kad spēku zaudēja ES E par viesabonēšanas maksas atcelšanu ES teritorijā, Parlaments un Padome pieņēma jaunu E, kuras mērķis bija uzlabot iepriekšējā E skaidrību un nodrošināt, ka nākamajos desmit gados tiek piemērota vienota pieeja viesabonēšanai. E ir
	<i>Ieraksti atbildi:</i>



56. jautājums.

3 punkti

Tautas nobalsošana kļuva par obligātu priekšnosacījumu Latvijas iestāšanās procesam Eiropas Savienībā. Tā paredzēja balstot par izmaiņām Satversmē.

Ielieciet trūkstošos vārdus 2003. gadā grozītajos Satversmes 68. un 79. pantos:

68. Visiem \_\_\_\_\_ līgumiem, kuri nokārto likumdošanas ceļā izšķiramus jautājumus, nepieciešama \_\_\_\_\_ apstiprināšana.

Slēdzot starptautiskus līgumus, Latvija nolūkā stiprināt demokrātiju

\_\_\_\_\_ deleģēt starptautiskām institūcijām daļu no valsts institūciju kompetences. Starptautiskus līgumus, kuros starptautiskām institūcijām tiek deleģēta daļa no valsts institūciju kompetences, Saeima var apstiprināt sēdēs, kurās piedalās vismaz \_\_\_\_\_ Saeimas locekļu, un apstiprināšanai nepieciešams divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākums.

Latvijas dalība Eiropas Savienībā izlemjama tautas nobalsošanā, kuru ierosina

\_\_\_\_\_  
Ja to pieprasa vismaz puse Saeimas locekļu, būtiskas izmaiņas nosacījumos par Latvijas dalību Eiropas Savienībā izlemjamas tautas nobalsošanā.

79. Tautas nobalsošanai nodotais Satversmes pārgrozījums ir pieņemts, ja tam piekrīt vismaz \_\_\_\_\_ no visiem balsstiesīgiem.

Tautas nobalsošanai nodotais likumprojekts, lēmums par Latvijas dalību Eiropas Savienībā vai būtiskām izmaiņām šīs dalības nosacījumos ir pieņemts, ja balsotāju skaits ir vismaz puse no pēdējās \_\_\_\_\_ vēlēšanās piedalījušos vēlētajū skaita un ja vairākums ir balsojis par likumprojekta pieņemšanu, Latvijas dalību Eiropas Savienībā vai būtiskām izmaiņām šīs dalības nosacījumos.

57. jautājums. Izsvītro nepatiesos:

4 punkti

Latvijas autovadītājiem autoskolās dalību ceļu satiksmē pasniedz, izmantojot mācību grāmatas, kurās iekļauti fragmenti no “Ceļu satiksmes likuma” un “Ceļu satiksmes noteikumiem”. “Ceļu satiksmes noteikumus” izdod (Saeima/Ministru kabinets/Ceļu satiksmes drošības direkcija). Savukārt “Ceļu satiksmes likumu” izdod (Saeima/Ministru kabinets/Ceļu satiksmes drošības direkcija) un tas (ir tiesību pamatavots/ir tiesību papildavots/ir tiesību palīgavots/nav neviens no šiem). Likumi.lv aplūkojot ceļu satiksmes likumu, iespējams lasīt tā anotāciju, kura (ir tiesību pamatavots/ir tiesību papildavots/ir tiesību palīgavots/nav neviens no šiem), bet tiesas lēmumos par negadījumiem ceļu satiksmē tiesa var atsaukties arī uz citiem tiesas lēmumiem, kuri (ir tiesību pamatavots/ir tiesību papildavots/ir tiesību palīgavots/nav neviens no šiem). Savukārt apdrošinātājs, pat ja ceļu policija par negadījumā vainīgo atzinusi vienu tā dalībnieku, nosakot atbildības sadalījumu par negadījumu var gan lemt, ka tiešām atbildīga ir tikai viena puse, gan sadalīt izmaksas abām. Apdrošinātāji, pieņemot lēmumus, vadās pēc LTAB (Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja) izdotajiem noteikumiem “Atbildības sadalījumu metodika”, kur atrodami daudzi tiesību aktu mijiedarbības skaidrojumi standarta situācijām. Šie noteikumi (ir tiesību pamatavots/ir tiesību papildavots/ir tiesību palīgavots/nav neviens no šiem). Autovadītājiem Latvijā saistoši ir ne tikai Latvijas izdotie likumi un noteikumi, bet arī starptautiskās saistības, kuras Latvija uzņēmusies. Piemēram, tiesu praksē ir gadījumi, kad nosakot autovadītāja atbildību, tiesa atsauca uz 1968. gada (ar grozījumiem 1993. gadā) “Konvenciju par ceļu satiksmi” (kurai Latvija pievienojās 1992. gadā). Šī konvencija (ir tiesību pamatavots/ir tiesību papildavots/ir tiesību palīgavots/nav neviens no šiem). Gadījumā, kad autovadītājs nepiekrīt Valsts policijas lēmumam par negadījuma izraisīšanu, tam ar prasījumu būtu jāvērsas (administratīvajā tiesā/vispārējās jurisdikcijas tiesā/Satversmes tiesā/ekonomisko lietu tiesā).

Salīdzinot Eiropas Savienības valstis un pastāvošo kārtību Korejas Tautas Demokrātiskajā Republikā nepieciešams izprast atšķirīgo. *Izvēlieties apgalvojumam atbilstošo politisko režīmu.*

	demokrātija	autoritārisms	totalitārisms
Tiesības veidot dažādas organizācijas, t.sk. politiskas partijas un interešu grupas pastāv formāli			
Parasti nepastāv brīvs tirgus un privātpašums, pastāv plānveida ekonomika, vai arī kāda hibrīdekonomikas forma, kurā valsts ir resursu īpašniece, pārējie ir nomnieki			
Valsts varas struktūras pilnībā kontrolē un ierobežo visas dzīves jomas			
Daļēji ierobežota un valsts kontrolēta saimnieciskā brīvība, var saglabāties pilsoniskas sabiedrības iezīmes, sabiedrība slēpti no varas spēj diskutēt un paust viedokli			
Vārda brīvība			
Reālas tiesības veidot dažādas organizācijas, t.sk. politiskas partijas un interešu grupas			

Lūdzu katram no situācijas/rīcības raksturojumiem ierakstiet atbilstošo jēdzienu (kurš var sastāvēt no vairākiem vārdiem). <i>Par katru jēdzienu tiek piešķirts 1 punkts.</i>	
59.	Jebkāda privātpersonas tieša vai netieša saziņa savās vai citu privātpersonu interesēs ar publiskās varas pārstāvi, lai ietekmētu publiska lēmuma ierosināšanu, izstrādi, pieņemšanu vai piemērošanu. <i>Ieraksti atbildi:</i>
60.	Parasti ļaunprātīga rīcība, ko izdara persona, kurai ir vara pieņemt vai ietekmēt lēmumu vai rīkoties ar resursiem, lai gūtu privātu labumu. Lielākās atšķirības ir uzskatos par to, kad rīcība ir ļaunprātīga. Rīcību var uzskatīt par ļaunprātīgu, kad tā ir pretlikumīga (piemēram, tiek pārkāpts kāds aizliegums), pieviļ uzticību (piemēram, vēlēts politiķis rīkojas pretēji tam, ko solījis vēlētājiem), ir pretrunā sabiedrības interesēm (piemēram, rada kaitējumu videi) vai kad tās rezultātā sabiedrības locekļi tiek diskriminēti (piemēram, liedzot iespējas ieņemt valsts amatus ar lēmumu pieņēmējiem personiski nesaistītiem kandidātiem). <i>Ieraksti atbildi:</i>
61.	Materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu piedāvāšanu vai nodošanu personiski vai ar starpnieku jebkurai personai vai to piedāvājuma pieņemšanu vai par materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu pieprasīšanu, lai, izmantojot savu dienesta, profesionālo vai sociālo stāvokli, prettiesiski ietekmētu valsts amatpersonas darbību vai pamudinātu kādu citu personu prettiesiski ietekmēt valsts amatpersonas darbību jebkuras personas interesēs, neatkarīgi no tā, vai materiālās vērtības, mantiska vai citāda rakstura labumi domāti šai personai vai jebkurai citai personai. <i>Ieraksti atbildi:</i>
62.	Apzināta un sistēmiska komunikācija ar valsts un pašvaldību institūcijām nolūkā ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu noteiktu privātpersonu interešu īstenošanai. <i>Ieraksti atbildi:</i>
63.	Parādība, kad cilvēki sagrābj varu, lai iegūtu mantu un vairotu savu varu, visbiežāk cenšoties ietekmēt likuma izmaiņas, kuras nākotnē konkrētajai personai vai personām garantēs materiālu labumu saņemšanu, no biznesa, kas veidots pateicoties šiem normatīvajiem aktiem. <i>Ieraksti atbildi:</i>



Šī gada 3. jūnijā irākiecis Ahmeds Hassans, kas ieradies Latvijā, nelegāli šķērsojot Latvijas–Baltkrievijas robežu, tika aizturēts Vācijā. Viņa aizturēšanas brīdī klāt bija Vācijas mediju pārstāvis, kam bija iespēja parunāties ar Ahmedu. Ahmeds Hassans norādīja, ka ieradies no Irākas Baltkrievijā šī gada februārī, samaksājot par to 3000\$. Viņam tikusi solīta ērta nokļūšana Berlīnē, kurā dzīvojot viņa tēvs. Taču tā nav noticis. Viņš tika nogādāts ziemas aukstumā pie Latvijas–Baltkrievijas robežas un viņam ticis likts doties paša spēkiem pāri. Ahmeds arī sniedza informāciju par to, ka jau Baltkrievijā viņam tika atņemti personu apliecinoši dokumenti. Vācijas žurnālistam viņš pastāstīja, ka uz Latvijas robežas vairākkārtīgi ticis vardarbīgi atgrūsts atpakaļ Baltkrievijas teritorijā, kad mēģinājis šķērsot robežu. Pirmo reizi viņu atpakaļ grūduši cilvēki bez atpazīstamības zīmēm, otro reizi tie bijuši NATO karavīri, kamēr trešo reizi tie bijuši FRONTEX pārstāvji. Saskaņā ar viņa vārdiem, vēlāk, viņš samaksājis papildus naudu, lai tiktu pārvests uz Vāciju. Tas ļāvis šķērsot robežu kopā ar grupu citu migrantu no Kongo, Irākas, Vjetnamas. Kopā grupā bijuši 10 cilvēki, no kuriem pieci palikuši Latvijā, kamēr pārējie devušies uz Berlīni. Tūlīt pēc tam, kad grupa sadalījusies, Latvijā palikušie tikuši aizturēti 20 km attālumā no robežas esošajā ciematā un ar varu nogādāti atpakaļ uz Baltkrieviju. Pats Ahmeds Hassans gan ticis līdz Berlīnei un nu jau ar jauno draugu (Latvijas pilsoni), kas viņu vedis kopā ar pārējiem 4 migrantiem uz Vāciju, meklējot tēvu, lai būtu kur apmesties. Vācu žurnālists, veicot žurnālista izmeklēšanu, pēc intervijas ieradies Latvijā, lai noskaidrotu, kādi ir apstākļi uz Latvijas–Baltkrievijas robežas. Pie robežas viņš netika pielaists, un arī no intervijām Valsts robežsardzes pārstāvji atteicās. Žurnālistam izdevās iepazīties ar “Amnesty International” ziņojumu, kurā tika apgalvots, ka Latvijas robežsardze nav ievērojusi bēgļu cilvēktiesības, kā arī pārkāpusi nacionālo un ES tiesisko regulējumu. Pamatojoties uz iegūto informāciju, žurnālists palīdzējis Ahmetam Hassanam sastādīt iesniegumu Vācijas Federālajam migrācijas un bēgļu birojam (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF) par patvēruma piešķiršanu, sūdzību ANO bēgļu aģentūrai (UNHCR) un iesniegumu Eiropas Savienības tiesā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā pret Latvijas valsti, kā arī LR Prokuratūrā. Savukārt Ahmeta Hassana draugam (Latvijas pilsonim) tika palīdzēts sagatavot iesniegumu par patvēruma piešķiršanu Vācijā, jo, viņš apgalvoja, ka Latvijā saskaras ar vajāšanu politisku motīvu dēļ.

66. jautājums.

4 punkti

Izvēlies, kas ir primāri atbildīgs par Latvijas Austrumu robežas sargāšanu un skaidro izvēli.

- Latvija
- FRONTEX
- NATO
- UNHCR

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
---

67. jautājums.

6 punkti

Novērtējiet aprakstīto situāciju, pamatojiet risinājumu, kas veicinās migrācijas krīzes novēršanu?

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

68. jautājums.

8 punkti

Analizējiet situācijas aprakstu un skaidrojiet, kādai ir jābūt Vācijas policijas rīcībai attiecībā uz Ahmedu Hasanu?

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

69. jautājums.

4 punkti

Novērtējiet, kuri no sastādītajiem iesniegumiem un sūdzībām nav pamatoti un nevar tikt izskatīti pēc būtības?

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



